

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18CoCsp/12/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8817204549
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8817204549.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a Mgr. Miloša Koleka v spore žalobcu: Prvá stavebná sporiteľňa, a.s., Bajkalská 30, 829 48 Bratislava, IČO: 31 335 004 proti žalovaným: 1. T. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. č. XXX, XXX XX S., 2. F. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. č. XXX, XXX XX S., 3. T. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. č. XXX, XXX XX S., o zaplatenie 15.326,18 eura s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 17.01.2018, č. k. 3Csp/144/2017-56, takto jednohlasne

r o z h o d o l :

I. Potvrdzuje rozsudok vo výroku II. v časti zamietnutia žaloby o zaplatenie sumy 278,34 eura a v časti úrokov z úveru vo výške 6,69 % zo sumy 14.171,98 eura od 01.05.2016 do zaplatenia a vo výroku III.

II. Žiadnej zo strán nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol takto, cit.:

„I. Žalovaní 1, 2, 3 sú p o v i n n í zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne sumu vo výške 14.658,05,- eur spolu s nezaplateným 5,05% úrokom z omeškania ročne zo sumy 14.658,05,- eur od 15.01.2016 do 25.01.2016 vo výške 22,30,- eur, s nezaplateným úrokom z omeškania vo výške 5,05% ročne zo sumy 14.548,05,- eur od 26.01.2016 do 25.04.2016 vo výške 183,16,- eur, s nezaplateným úrokom z omeškania vo výške 5,05% ročne zo sumy 14.498,05,- eur od 26.04.2016 do zaplatenia a to všetko do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Súd žalobu žalobcu, čo do zvyšku z a m i e t a .

III. Žalobcovi súd p r i z n á v a trovy konania v rozsahu 94%, ktoré sú povinní zaplatiť žalovaní 1, 2, 3 spoločne nerozdielne s tým, že o týchto bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

2. Rozhodnutie vo veci samej právne posúdil podľa ustanovenia § 41, § 52 ods. 1 a 2, § 53 ods. 1 až 3,5, § 54 ods. 1 a 2, § 511 ods. 1 a § 517 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka.

3. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že na základe vykonaného dokazovania zistil, že žalobca a žalovaní ako dlžníci uzavreli dňa 14.08.2013 zmluvu o úvere, v zmysle ktorej žalobca ako veriteľ poskytol dlžníkom úver na základe uzatvorenej zmluvy o medziúvere/ spotrebiteľskom na dobu určitú. Predmetom zmluvy bolo poskytnutie medziúveru vo výške 16.000 eura, pričom po pridelení cieľovej sumy zmluvy o stavebnom sporení, na základe ktorej bol medziúver poskytnutý a súčasne pri dodržaní všetkých

zmluvných podmienok sa medziúver zmení na stavebný úver pod č. XXXXXXXXXXX/XXXX vo výške cca 9.449,59 eura. Súd prvej inštancie mal za preukázaný nárok na zaplatenie istiny v sume 14.171,98 eura a úrokov z úveru ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti vo výške 486,07 eur (spolu 14.658,05 eur). V danej právnej veci žalobca pristúpil k zosplateniu celého úveru ku dňu 14.01.2016, teda týmto dňom sa stal splatný celý úver, zo strany žalobcu došlo k určeniu lehoty predčasnej konečnej splatnosti úveru a súd prvej inštancie preto dospel k záveru, že žalobcovi vznikol nárok na úroky z úveru iba do dňa 14.01.2016, potom už nastupuje režim platenia úrokov z omeškania. Poukázal na obdobný názor vyslovený v rozhodnutí Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 29.10.2014 sp. zn. 5Co/223/2014, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/85/2013 zo dňa 25.10.2013, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4Co/83/2013 zo dňa 7.5.2014. Ako aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 476/2012-14 zo dňa 18.09.2012. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie žalobcovi nepriznal nárok na úrok z úveru po zosplatení v sume 278,34 eura, vyčíslený v období od 15.01.2016 do 30.04.2016, ani požadovaný úrok vo výške 6,69% ročne zo sumy 14.171,98 eura od 01.05.2016 do zaplatenia a v tejto časti žalobu žalobcu zamietol. Žalobcovi priznal súd nárok na úrok z úveru do vyhlásenia mimoriadnej splatnosti dňa 14.01.2016 vo výške 486,07 eura. Súd prvej inštancie žalobcovi nepriznal nárok na poplatky za upomienky spolu v sume 165 eur z dôvodu, že žalobca neunesol dôkazné bremeno jeho tvrdenia o oprávnenosti výšky uplatnenej pohľadávky v časti nároku na poplatky za upomienky, pretože nepredložil žiadne také dôkazy, ktorými by bolo možné objektívne posúdiť a preveriť výšku pohľadávky, ktorú si uplatňuje. Uviedol, že žalobca taktiež neunesol dôkazné bremeno jeho tvrdenia o oprávnenosti výšky uplatnenej pohľadávky pokiaľ ide poplatok vo výške 5 eur za vyžiadanie informácie v Centrálnom registri obyvateľov, pretože nepredložil žiadne také dôkazy, ktorými by bolo možné objektívne posúdiť a preveriť skutočnosť, že došlo zo strany žalobcu k vyžiadaniu informácií z Centrálnom registri obyvateľov. Žalobca nepredložil žiadne dôkazy, ktoré by túto skutočnosť potvrdzovali, a preto súd tento poplatok zamietol.

4. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 a § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Konštatoval, že žalobca mal v konaní úspech v časti, v ktorej súd žalobe vyhovel a teda v časti o zaplatenie 14.658,05 eura, čo predstavuje úspech 97% a neúspech 3%, čo predstavuje úspech žalovaných. Žalobcovi tak po odpočítaní úspechu žalovaných vznikol nárok na náhradu trov konania v pomere 94%.

5. Proti tomuto rozsudku v rozsahu zamietavého výroku podal odvolanie žalobca, ktorý navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Namietal, že súd prvej inštancie vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď nepriznal žalobcovi jeho nárok na zmluvné úroky z úveru po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úvery. Namietal dôvody nepriznania žalobcom uplatňovaného úroku za úver po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru. Uplatnený nárok veriteľa na zmluvný úrok za úver od poskytnutia peňažných prostriedkov až do ich reálneho vrátenia (nie len do momentu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti) vyplýva priamo z Obchodného zákonníka a nevylučujú ho ani žiadne ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, či ustanovenia iného právneho predpisu prijatého na ochranu spotrebiteľa. Ustanovenie 497 Obchodného zákonníka priznáva veriteľovi právo požadovať nielen vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov, ale zároveň aj právo na úroky z úveru za stav nedostatku, absencie požičanej sumy istiny. Veriteľ totiž až do reálneho vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov nemá skutočnú možnosť disponovať týmito prostriedkami a stráca zisk. Poukázal na ustanovenie § 503 ods. 1 Obchodného zákonníka, ktoré spája splatnosť záväzku platiť úroky so splatnosťou záväzku vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky. A contrario, pokiaľ nedôjde k vráteniu poskytnutých peňažných prostriedkov, dlžník je povinný platiť úroky z úveru, a teda nie len do doby vyhlásenia splatnosti úveru. Názor, podľa ktorého veriteľovi prináleží úrok za úver za skutočnú dobu užívania poskytnutých peňažných prostriedkov, teda do doby skutočného vrátenia úveru veriteľovi vyplýva aj z viacerých rozhodnutí krajských súdov SR ako napr. z rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 09.05.2017, č. k. 9Co/90/2016. Podľa žalobcu účelom ustanovenia § 565 Občianskeho zákonníka je poskytnúť veriteľovi právne prostriedky na jeho ochranu pre prípad omeškania dlžníka s plnením splátok, nie zhoršenie postavenia veriteľa oproti postaveniu, ktoré mal pred uplatnením práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka, hoci aj v prípade spotrebiteľskej zmluvy. Úrok za úver až do vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov predpokladá aj § 27 ods. 12 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Podľa žalobcu by bolo nelogické a v rozpore s dobrými mravmi požadovať od dlžníka, ktorý neplní svoje zmluvné a zákonné povinnosti menej ako od toho, ktorý ich plní v súlade so zmluvou o úvere, resp. so zákonom, hoci v oboch prípadoch ide o nevrátené peňažné prostriedky. Vzhľadom na uvedené

argumentáciu, žalobca žiadal, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie tak, že prizná žalobcovi nárok na zmluvný úrok vo výške 278,34 eura a ďalej zmluvný úrok 6,69 % p. a. za úver zo sumy 14.171,98 eura od 01.05.2016 do zaplatenia. V prípade, ak odvolací súd dospeje k názoru, že nie sú splnené podmienky pre zmenu rozsudku, navrhol, aby ho v napadnutej časti zrušil a vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Žalobca zároveň navrhol, aby odvolací súd zaviazal žalovaných na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

6. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli a webovej stránke odvolacieho súdu a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

7. So zreteľom na obsah odvolania žalobcu bol v odvolacom konaní preskúmaný výrok napadnutého rozsudku, ktorým súd prvej inštancie žalobu v časti úroku po zosplatnení zamietol, ako aj súvisiaci výrok o trovách konania. Keďže výrok, ktorým bolo žalobe čiastočne vyhovie žalovaní odvolaním nenapadli, nebol preto v odvolacom konaní predmetom preskúvania a ako taký nadobudol právoplatnosť.

8. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

9. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie zodpovedali vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania.

10. Odvolací súd poukazuje na konštantnú aplikačnú prax Krajského súdu v Prešove, napr. sp. zn. 22Co/25/2017 zo dňa 19.12.2017, sp. zn. 20Co/107/2017 zo dňa 27. 03. 2018 a sp. zn. 6Co/190/2016 zo dňa 30. 06. 2016.

11. Žalobca sa dovoľáva nárokov za odplatné úroky, ktoré by mu patrili v prípade, ak by bol zachovaný stav zákonnej domnienky a teda trvanie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy za stavu, že veriteľ aj spotrebiteľ budú plniť podľa podmienok a v termínoch dohodnutých v zmluve. Keďže tento stav netrvá je zrejmé, že došlo k zmene záväzku, ktorá bola privodená omeškaním spotrebiteľa a súčasne predčasným zosplatnením úveru zo strany veriteľa.

12. Predčasne zosplatnenie úveru predstavuje vo svojej povahe jednostranný sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové, okamžité vrátenie celej úverovej istiny. Teda podstatný rozdiel stavu výhody splátok a stavu jednorazového zosplatnenia úveru spočíva v tom, že veriteľ nemá nárok a spotrebiteľ nemá povinnosť vrátiť celú požičanú sumu naraz.

13. Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom.

14. Uvedenou úvahou sa odvolací súd prirodzene dostáva aj v poradí k ďalšiemu zásadnému záveru, spočívajúcemu v skutočnosti, že jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru.

15. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že s protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškaní s vrátením uvedenej sumy. Naopak s

protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy. Ak napriek tomu existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. podľa § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka robí absolútne neplatnou.

16. Úroky za poskytnutie úveru sa na rozdiel od odplaty za akúkoľvek inú odplatnú službu či kúpu tovaru odlišujú tým, že plynutím času narastajú (cena za poskytnutú službu narastá). Dohoda o platení úrokov za úver aj po splatnosti spôsobuje, že takéto úroky v skutočnosti navyšujú cenu za užívanie finančných prostriedkov za obdobie do dohodnutej alebo predčasne vyvolanej doby splatnosti a zneisťujú sankčný mechanizmus úrokov z omeškania. Takto dochádza k obchádzaniu inštitútu iného plnenia na účely aplikácie § 3a ods. 2 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.

17. V danej právnej veci žalobca pristúpil k zosplatneniu celého úveru ku dňu 14.01.2016, teda týmto dňom sa stal splatný celý úver, zo strany žalobcu došlo k určeniu lehoty predčasnej konečnej splatnosti úveru a odvolací súd preto dospel k záveru, že žalobcovi vznikol nárok na úroky z úveru iba do dňa 14.01.2016, potom už nastupuje režim platenia úrokov z omeškania. Obdobný názor je vyslovený aj v rozhodnutiach Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 29.10.2014 sp. zn. 5Co/223/2014, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/85/2013 zo dňa 25.10.2013, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4Co/83/2013 zo dňa 07.05.2014, Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 22.02.2017 sp. zn. 5Co/407/2016.

18. Dohoda, podľa ktorej má spotrebiteľ popri úrokoch z omeškania, prípadne ďalších sankciách platiť po splatnosti pohľadávky aj úroky za poskytnutie úveru do splatenia úveru, spôsobuje značnú nerovnováhu ku škode spotrebiteľa, predstavuje značné zhoršenie postavenia spotrebiteľa oproti zákonnému pravidlu, ktoré chráni spotrebiteľa v úverových vzťahoch pred nadmerným navýšením dlhu oproti výške úveru. Je nepravdepodobné, že by spotrebiteľ takúto dohodu individuálne vyjednal s dodávateľom, ktorý zaobchádza so spotrebiteľom čestne a rovnocenne (C-415/2011, AZIS).

19. Ako už odvolací súd uviedol, niet kogentnej úpravy o úrokoch popri úroku z omeškania. Zákon reguluje úroky za úver bez časovej úpravy, a preto dohoda o takýchto úrokoch je odklonom od dispozitívnej úpravy a je nielen v neprospech spotrebiteľa, ale vyvoláva hrubú nerovnováhu v neprospech slabšej zmluvnej strany.

20. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku II. v časti zamietnutia žaloby o zaplatenie sumy 278,34 eura a v časti úrokov z úveru vo výške 6,69 % zo sumy 14.171,98 eura od 01.05.2016 do zaplatenia ako vecne správny postupom podľa § 387 ods. 1 na 2 CSP potvrdil, prihliadajúc aj na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 78/05).

21. Správne rozhodnutiu súdu prvej inštancie vo veci samej zodpovedá aj súvisiaci výrok III. o trovách konania, ktorý odvolací súd podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP, stotožňujúc sa s dôvodmi v rozhodnutí o trovách konania, potvrdil.

22. V odvolacom konaní žalobca nebol úspešný. Naopak fakticky plne úspešní boli žalovaní, ktorým vznikol zásadne nárok na náhradu trov odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP). Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaní boli v odvolacom konaní pasívni, k odvolaniu sa nevyjadrili, náhradu trov odvolacieho konania si neuplatnili a podľa obsahu spisu im ani žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli. Odvolací súd vychádzal z čl. 17 Základných princípov CSP zakotvujúceho procesnú ekonómiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nelogické, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho sporu.

23. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).